АЏСНУ

ЕСУ—МЧУБЖА ІЂУЦУА ДЕМОКРАТ ГАЗЕЂУП.

АХУ 1 м. 50 к. АХУ 1 м. 50 к.

7 АЩАХА МАІ 12-АЗУ 1919 ШУЂУСА-РААН 7

АГАЗЕЂ АЏСНУ аӡуцра іаqуцуоіт аџхураара ӱбаӡухла іамаур. Убрі аqнӱт ћащућоіт аџсуаа жлар щ-газеӡ есіцамхаразу, ірласну аџхураара ащаразу. Аӱум уаа іваџшуа арӡ аџсаца р-газеӡ заџӱу ірзуџаӡумургулуа іqалуеіт ћа румћараразу. „Авечер" зулшуа „авечер" азуqащца. Аӡуӡаӡуаӱу іаарласну краларцаразу щнуqуа, џара-змоу!

УРУСӰУЛАН АРЕВОЛУЦІА ІQАЛАЗ ЗУХQІАЗ ІААЗУРКІАӰНУ.

(Алгарӡа).

Аісторіаӡуа іћнарћуа анаҩус уажӱві ћаӡаћмадџаӱу іргуалащоіт, іахаану-ӱу qалаͅіт ажӱт ӡауадві аамусӡеі анхаца ірзурдуаз хуза-фӱ-за ћа ікну аџсӱӡуа реӡш іанурӡуіуаз. Еға ћнахӱкуша аахӱкушарӱу абузӡакпаћара аӱатцаху анамџухащалакі ішамушӡуа еӡш ӡауадві аамусӡеі-ћа анхаца ћамqуџћащӡуп-ћа іqазамузт, аха анхаца ехуо егуо ірулакӱу Урусӱулан Павел Петровіч ћунӡӡарс дануqала анхаца руџсӡазара данахуаџш, ӡауадві аамусӡеі рху-ра іахамщалуану іануіба, рхві руџсві іаӡуіӡумкуа ішуqаз іангуеіӡа, насӱ анхаца зургуаqуеі дареі дӱук мурџукуа аџӱара шрулцуаз ћасаб аназиу, аманіфест qаіцеіт. Арі аманіфест ала анхаца мчубжук-аӱхумуш рхазу аусура іаӡуіӡхуеіт. Арі ала анхаца шаӱак qарцеіт раџхаqа. Уі нахус анхаца іаћа рула хтуа іалагуеіт, ргуаqра аћунӡӡар іqунза інарукзар іаӡуіӡхеіт. Насӱу ішнеуаз анхаца ӡауадві аамусӡеі дареі емурумхур румуа іалагуеіт, ус іqамларӱу аџӱара-ду шалцуаз анхаца раџхагулаца іахаӡунагуаз інарукзеіт. Уі аамӡазу анхаца еіћа рула хучук іану хтн ірзеӡіз аус аӱу аӡк еӡш рћоу еӡудуршуа іалагуеіт. Абрі еӡш ала аіӡущара руману іануqала, іззурћаз ізӡуркуз нармукзарӱу аџӱара-ду шалцуаз ангуарӡа,-усqан ћунӡӡарс. Урусӱулан іqаз Александр Ӱухо (1861 ш.) аманіфест qаіцан АЋРЕІ ӰУУ РЕІ ЕМУІХУІТ. Арі аманіфест іqалаз анхаца мшаӡу шарану ірузнаршеіт, Амра ду рзуџхуеіт, адунеі алашара ду рубӡа неіцухну іӡуіӡшуа іалагуеіт. Арі еӡш агуарӡара ду шзуqалуеіт ћа анхаца ажабж анурзааі, агурӡ-ћа хучла ду-ла ћсала-хаџала аізарах еіхуеіт. Аізара-ӱу аманіфест ірзаџхауа іапалага дурфаӱух ргу ІХапацуамузт арі џабургуп [illegible] аћзаба џаабап ћа іqамузт. Ішуіашаз іштабургуз ала агура анудургааћуна (ігуарӡаџану) ебарџуа аманіфест іахаџхуаз іазузурфуап. Аћунӡкар іхаӡа аӱуаірдун даӡуаӱану іхала анхаца реізара-ӱу друлагулану аманіфест аћра ӱра ремухразу іqаітцаз дурзаџхуап. Аћунӡкар ӱуардунла даӡуіесуаз анхаца амфа лада-ӱу фадаӱу ішамухнушлану ӱуцха рукажну ебарџуа думфаџургуан. Арі еӡш нхаҩу жлара дӱул ахаан ірхамушӡуа абзіара рзузаћунӡкар анхаца „Ахаӡуіӡра" ћа іхзурцеіт. Убрі аqнӱт аісторіаӡуаӱу уі аћунӡкар „АЛЕКСАНДР-Ахаӡуіӡӱу" ћа ізбаху рћоіт. Уі нахус анхаца рхві руџсві іаӡуӡхуеіт, рха-зу аусура іаӡуіӡхуеіт, рӡааџеі дареі рухшареі еіӡуіӡну іqалуеіт. Арі зеӱу бзіан, аха анхаца іругха уі Оуп: аћреі ӱреі емурхуіт, анхаца дӱул румӡазакуа. Убрі аqнӱт анхаца ӡауадві аамусӡеі аплан раца змаз рахӱ арендла(ӡірала) адӱілӡуа румурхлар акуп. Еға руундаз-ӱу дурфеӱух анхацаӡауадві аамусӡеі ірдумџшулар џсухуа румамкуа іqалуеіт. Ашуӡусан анхаца арендла ірумаз адӱіл іӡурухуза амал абжеіћарак адӱул зӱуз ірџуіӡуан Уі анаҩус ацаӡуага матахуӡуа хазу іаархуалар акун Уаqа іархащалуаз абжак-ӱу рузхуамузт, насӱу арах ћунӡкарав рщахӱу анушалакі, акӱу імазамкуа друџћахуха іӱабаа іфедану даӡухахуап. Уі анаҩус іӡааца, іхщара ірщуіцар, ірqупіцар акун. Арві аqара арі іабааігуаз? Іаірхуз абжа адӱул зӱуз ігуеіт, іаанхаз абжа аџаӡуага матахуӡа іалааіхуеіт, аӱі ащахӱ алеіщеіт, аӱі амата ігуз алааіхуеіт. Ужушӡа ізунхазеі, ӱаану уазкаану-за іху злануqуігарузеі іфуазеі? Абрі еӡш аамӡа іӡагулт ащӡах анхаца.

Уазкушӡа ћарзуџшуну аусуца! Урӡ рху нуqугаша, руӡузша? Аусуца-афабрікаӡуа, азауаӡуа, рӱу аус зуӡуа шоуку іаха хулаанза лашаара румбазаӡуа ҩунфазка-хунфазка сажна ануш [illegible] амален іщурхуіт уа ануш іахуџоу аӡу агуацух іхну дагуоіт. аӱу амашуна лапахуоіт. даӱа шоукӱу ануш емаџсану іажуеіт, зуџсӱу ӡану іӡуцуз ма фба-фба qурщ ма хџа-хџа баз дуіркуоіт уі афабріка зӱуу аӡуӱӡар. Арі акапекӡуа іоуз іалуіршуазеі аусуҩу?

Арі злаізхарузеі іара?

Даӱаку ћаqуцуп лашарак іахуҩнаџхуа уадак іху ізуҩнакуам аусуҩу, ескінаӱу ападвал лашцара ӱу дуџоуп, аху маріоуп азу.

Рӱабаа руџухзаша-ала аӡуӱӡарца афабрікантӡуа ӡаф аларуеіт. Еіџоу рџеіџшуп аусуца асаркіаӡуа ахуqарџуа афабрікаӡуа рӱу Уаqа машунак ануіqуацлаӱ 10-фук—15-фук анашуа уqоуп, аӡу амашуна інапу хнаӡуоіт, аӱу іщапу, аӡу іла ӡнахуоіт, аӡу дардагуоіт.

Абрі еӡш аруџћара зухуз рху іаму хуа іануqалалаӱ анӡ аӡуӱӡарца афабріка ӱу аус дзуруаз рулуаха-ӱу ркумузт цхураара-ӱу рурӡуомузт. Убрві аqнӱт абрі еӡш аруџћара іаӡуща рӡааџаӱу даргу ічуіаха іћоуа ічоуа іӡулоуан. Арӡ ас іандуӡу аӡууӱарца арӡ руџухзаша ӱабаала, наџхусла гуаqрула рубаҩві рџеі аӱурзну іqартцаз амал шоуку арбеіоуан: іржуан, ірфуан, іалахумаруан.

Еға ћнарӱу аусуца рӱабаа ху-амамкуа іqалуеіт.

Ас арі qазцада? Аӡуӱӡарцеі ћунӡкараа. Ізбан акузар ћунӡкараа аусуцеі анхацеі хулаџшра рурумӡеіт, аӡуӱӡарцеі, ахућахуӡцеі нас адӱул змаз ӡауадві аамусӡеі анхаца ірзуруулакӱ іӡуіӡну іqарцеіт. Насӱ ћунӡкараа ргу анааібагалаӱ дара згу аібагаз рхала імеісукуа аібашра іалагуан, мобілізаціа жлару езгану еӱаружуан, еідурзуан, еӡудурџуан-ізланібарџаша ахві ахущві аџаџћанві, абзарабзанџуеі нагану інадурку. Жлару арі аібашра щӡахума еӱ рузцааумузт. Аібашра іџубналуаз ікнаћану ірӡуап. Ірӡахві іӡахумві еібашра іqалар акун. Еібашуада: уахӱу анхаца, аусуца, анахӱ-анхаца-аусуца. Урӡ сімаркуазеі? Акумзараку-рућунӡкарца аку емаркун, ргу аібаган уі аqнӱт дара нуібарџалар, іӡуібахлар акун. Ћунӡкараа-ахулаџшца наq наскіа іӱану ірухуаџшуан, ечудурчуан іаћа ірласну ізлаӡуібахша, ізланібарџаша амашунаӡуа рзуруџшаауан, зну „агаз"-ћа аку руладурчларун, зну „атапка" ћа аку рзу нарӡуіларун. Ірулакӱ ірћалакӱ жларуеіаћа ірласну інзурџаша іӡузхуша іа шӡап. Ахарх-жлару урӡ гублус ірумамузт, амала ізушӡаз убрві акуп дара ебгану амуч іаћа ірумапу іqаларџу. Жлару [illegible] ізнуібарџуаз уахӱ арахӱ ірузӡуруамузт.

Уа аібашра ӱу інӡуаз нӡуан, аха арах рушӡахqаӱу руӡааца рхучӡуа ӡунхадара іаанха іршумкуа ірqунумкуа-іџћну амлара іџсуа іалагуеіт. Уахӱ аібашраӱу мушку жа-нузӱ фук жохунузӱ-фук іаразнак іаннџаз уqан, аха арах рушӡахqаӱ еџацу іqалуеіт Аӡуӱӡарца-аусуца анхацеі румуш нара анурба зеӱу муцху руху урџган жлару-рџа рхурхуа іалагуеіт.

Ахаћ шурӱ іӡзкоіт-рћоіт ішнеіуаз цухуџшарак ануqамлаза, жлару ангуаq іанџуӡаха, арах ћунӡкараа ірзуруаз іанахуаџш, арах аӡуӱӡарца-ахућахуӡца шаӡугуламҩак анурмоуза, жлару ћсала хаџала хучла дула іпеібарџусун абрі ареволіціа ду іqалаз qарцеіт: аћунӡкар паq дахурхун, уажу ізеібашуа аӡуӱӡарца, ӡауадві аамусӡеі роуп. Жлару ірӡахуп ус іqарцараџу: адӱулві афабрікаӡуеі жлару еџурзеіџшну.

Дасуу іӱабаала іаірухуа іара іӱхарџу џаса еӡш аӡуӱӡарцеі адӱул зумпуцакну ізмаз ӡауадві аамусӡеі ахуашаӡуа аусуцеі анхацеі ірумцаџсану аіћара дара іргууа іqамларазу.

Џоуп жлару анш хучук іаханцасшаз іахнаџаіт аха, ізшаӡшоу уі оуп дасуу іхала аус іурацу дасуу іӱабааіӡухзаша ала іqаіцуа іара даӡуіӡхарџу еӱ зумӱуз іqазумцаз акӱ імоурацу, аџара (акапітал) аху каћану ауаҩу іӱабаа ћаӡур аӡуну іqаларџу. Іаӱуп іахаӱу уі азу аібашра еӱадцуам абрі абас іqарџаанза, аха іqала, іџӱараха уі оуп іаразнак аџара ахуаӱра џӱарахуеіт, аӡуӱӡарџа-абеіаца „абурж уі" ћа ізшоу руладмурqуіт-аібашра џа іаӡуркуіт. Ћанаџшлап іааіуа даабап: аџара іаінуаӡуӱӡарцеі ауаа беіаџеі-ӡауадві аамусӡуеі іргоу, аӱабаа аџхзаша іасну аусуца анхацеі іргоу? Аха сара салгамӡа азу урус бузшала ісҕуа уі оуп:

Честь и слава всѣмъ трудамъ,
Слава каждой капли пота!
Честь мозолистымъ рукамъ
Да спорится ихъ работа!
(о. миллеръ).

Міша Аџсуа.

КУДРУ АУЧАСТКА АЗЕМСТВО АӰЋАРАЗУ ІРЗХУМТІТ.

Аӡуӡа рах ажлар абжу зурӡаз Кудру аучастка іалтџну еізеіт аземство хуртрацу апрел 24 рзу Очамчура. Ажлар абжу зӡану іаарушӡуз зну оҩу-цас аізара ірумаз аіӱкаара феазуркуіт. Ћіпа[illegible] шуз рузбаху ала. Егеібурћіт хуҩук ааа аус іахадургуларану арҩеіра азу аземство аусӡуа. Аха алухра аqнӱӡа іанупеі еімаџӱіахуіт. Ірух уі ауп: рееҩуршеіт абжу змапу іqаз оҩ-гуџну. Агуӡ аіћара ауаа ахіqаз ірћаз, агуӡ мач азумзурфуіт. Агуӡ ду, шуз еӡш, аус іахалургуалуаз еіћабхуа іаналага, агуӡ мач ус рћіт: „щара бжула шрацоп, аха ћара хаџала ћаіӡуп еһараҩук арс іахагуларазу іалћхуа ћара ћахӱу ракузаіт" ћа Агуӡ ду уі омаша ірбап ус іqааіт: „ожӱі аус-ћаша ӱуц ала абжу ахеіћау ірћуа іахеіџуу азузурфуа џаћамшазеі"-ћа. „Ус акуп, аха ћара ћаћаӡур жбар qалуап" рћіт агуӡ хучу. Нух ћаӡур, сасу-сасу шаћбуаз ћабӡа іааілаӱ раџха ізулаћархуаз егіхуазіт, шӡа зунзак ћагу-ӱу џӡазіт" рћіт агуӡ ду.

Убас еіћа рубзша еібамкузт аземство ахтразу ажлар абжу зӡану іаарушӡуз ааа, Очамчура ргу ануӡуеӱаӡ досу руфнуqаӡуа іцеіт, мушку адурфаӱ іанруџхахуанза.

П. Шаqрул.

Арі аамӡа іqалз бжу еіћарула аус шушӡурхуа, ішрузбуа ахурзумдурха, іахурмаћац аӡуӡуа ожӱ іqазаап Кудру аучасткаӱу. Абрӱ ожу іћаћаіт.

Редакціа.

ЋГАЗЕЂ ӠУЦІТ.

Аџсуа газеӡ Аqуа іӡуціт,
Шаӱакӱу џхала ћаіхуеіт,
Аџсуаа гуурӡара ду ћзуqлуеіт,
Алашара ааћалаџхуеіт.
Аџа іазурћа ћалашара,
Еӱумурзуп ћ-Аџсупра,
Іћаӡ ћарӱу агубулра-џара,
Іћаqублаа ашара.

⁂

Іӡабуп, шаргу, іаћзааџсуа,
Ащаџш ћала іхухзуз,
Абзіарах ћху зурхаз,
Аӱабаа раца ћадузбалуа.

М. Маан.

ААМӠЕІ ЋАРА АЏСАЏЕІ.

Сара саџсуоуп. Аџсну сціт, Аџсну саазеіт, абра саӱу-џсуроуп, сазкцаӱу абра іџсуіт, абра акуп іахіізӱу. Аџсну азу рша картахан; Аџсну ахзві ахумзӡві, хаџала схуарӡамзарӱу шала салахуп. Арі зхусћааа уаџсуам ћа аӡу ісеімћеіт, аха абраqа ҩбаqа-жа сћар сџахуп ћара аџсаца ћзу.

Qаімаӡк ажа бзіа сӱам, аха шусзузурфрџу, сщућоіт мачк: Хамӡа абарбал еӡшуп абарбал еӡш ігузкуоіт іаабом аумзар, аха усӱу уазхуцур іудурурӱу іqоуп. Аоҩуӱуҩсаӱу абрві абрбал даџманџалаханку даџӱужлароуп; шаqа аамӡа абарбал дазуманџалахо аqара іусӱу манџалану, іарӱу іӱабаqа арі адунеі аӱу іху нуqуігоіт. Сара сахахуаџшуа аамӡа абарбал жларус іqоу заӱу аӡурџшану іацнуqоіт, ћара аџсаца ћаqа! Ћара ћзацмӱажуіт, абрбал аџӡуа ћарубжанагаліт, даара ћласумхар, ћманџаламхар з у п з а ћархуашапу ћкапажуоіт, ћбаҩчаӱу уаҩу імоуа, адунеі ћаӡузуу ћаӡумзуу уаҩу ізумдуруа.

Іздуруада аӡур угу іаанагозар аамӡа ћаӡушану ћацнуqоіт ћа, уі башоуп, ухӱ уажагушеіт! Іздуруада уацнуqуазарӱу уі уху азу акум-азу ізоп, іаӡушану іацнуqоз амілаӡ-урџнуqоіт, ууаажлар абарбал іацарханӱ урураџалану урхуеіт!

Аӱурӡ зеӱу аамӡа ћазулацумнуqуаз рацоуп аха урӡ зеӱу схві сгуі ірзгуаӡом, амала хуӡала ігуасӡаз, лабӱаба іqоу ҩбароуп. Аку аӡучра-аоҩ рћра, ҩба аџсхура. Еғаҩу еғ рћарӱу ћара арӡ аҩ уск ћазурqуамцуазаап!

Џабургула іqазаап зну арӡ аҩуск аамӡа анрумаз, аха уі аамӡа іасціт. Акрураздуруапу зху аӱу зухшуҩ уqаз ажлар арӡ зеӱу ірумӡу аҩуск уажӱу

хузмаӡам, зеіуа мкіана іqамлац аамӡа урӡ ірухӡумурзуіт, ірџулаша іаӡудурзууеіт акумзар!

Урусӱулан ахаӡуіӡра іqалаз азнак-азу агага аабеіт, аха уажу уі агагаӱу ласу ілашцарахот, ііашану іаӱћаӡунагуом ћара ахаӡуіӡра ћамазарџу! Ізбан ућар, мараџха ахаӡуіӡра ануqала, іасну аӡучра іалагуеіт; ћаџсаца хаӡуіӡрахуеіт рћан ргулаца руӡу аху кажну руџӡуеі ркамбашӡуеі, рхарузкӱ рӱуцукукуану. Іабаргоз? ірӡон амала аӡу іззкоз, ӱум мілаӡк. Абар шӡа ҩушуӡуса цуоіт ахаӡуіӡра qалеішеі; арві аҩшуӡуса рула ажларӡуа ћара іаћҩуцаз рхаӱ ћунӡкар-ра qацану рху аџхураара іаӱуп; ћара арӡ аҩушӡуса-рула Аџсну араху іанузанцану ікаџцеіт, шӡа qаімаӡк аӱуqам, ласу-іщашт ћарахуӱу, нас іаауа сӱздурам!

Сара іздуруоіт-ћара ћӱу аӡу џазаӱук дуіман іџа џћус дуімамузт, нас аџћаца іман, іара дажхан, амала ӡунч-џха абусӡа-џха іфарӱу дуqан: іуардунві ікамбашві хуіан, іхану ііжрузажві акамбашві іман, іџаӡуац уӡу хуіан, ічві ікуадурі цӡіану іман, ҩбахџа ҩну ак аџкус ак іеіӡіну еџхахаа ізгулан, ажакала абза нхаҩу зурћоз іакун. Сунӱа ӱаҩра ӡагалан аӡічра [illegible] зеӱу ірта зуоіт іћан далагуеіт аӡічра; іаӱу іӡічіт імачумкуа ігулаца рураху. Уажу дшуqаз ііѕаз заӱу акакала іцӡуа, руху шоо іӱааіхан, руху ііщоз аqара ащӡраф ћа амацура іалаз ірщану іргоо, ауалћаца зеӱу мкіана імурӱац, ііщахр аџкіс іӡу еіћаун, імазара, іфнуӡуа руда аӱурӡ ргахеіт. Іӡу іщахӱну імщацкуа іфпуӡаӱу рузхом, нас ііуа сӱздурам! Амала арвіеӡш зухуз заqаҩу-qада! Абрі анаҩс іӡауоіт асалџаӡра іацубналаз ауаа, іqарцот ара ауаца, аӡулаца, аџшмаца, урӡ ргулаца руразу кну інагану іфрурӡот, урӡ ірумапу іцот, іаанхаз. іруз руџцуоіт, аху рщоіт, даӱа убрві аqара еӡарщот амацура іало рзу, аӱу іџаца дацаччо ӡунч дцот. Даӱа шоукӱу-асалдаӡра іащану абла іалалаз. аҩнџаӱу іроуз іара іману дџот, ідурћуз дџаа-џшаауа душнеіуа ізузуз дуіџшаауоіт; ахараӱ дџахеіт, аус зеӱу араатві іхургоіт, аӱі ізузуз харанӱ дуіхучоіт!

Абрві анаҩус руџћара дуну іqоп аџсху-ура. Аӡічца іщнухаз араху аџсхуара іагуеіт.

Анца узша, ізманоузе абрві аџсхура? Ізла сабаџузе! сара схуӡаах аӱу збом!

Ухучу аклас дӡаца ћа іоућар, ма аклас џара щаћа іоућар ісулшоум ћа уаіћот, іӡааца аӡу дучмазаҩхар іхущтра-зу манаӡк аџхасӡатра дацаашоіт, дуџсур хџаqа цу ушоіт, 20-30-qа џћал аҩу нуіхуоіт аџсху-ура азу, імам зарӱу уалла іаахуану, іџсу ізла іхуо сузудурам! Сара схаӡа сӱу щасћап: зушуӡусану аклас-салгоз саӡ дуџсуіт; салган аџхун аҩну сахааіз сашаіћаб дуџсуіт-уі ілаӡурџцакну саӡ іан дуџсуіт. Ӱуц дурфаӱу аклас ӡалара ануqала, сан џара класк сӡалап ћа ан ласћа, ус салћет даагуаану: „Уарамужда уаћа акӱу узумдурзо? Арӡ іџсуз акӱу шурӡахум уарћама? арӡ рӡунагаа qаћцап, нас ћазхуцуп іћалшозар!" Іqасцоз, сан ісузлумамкуіт, ҩушуӡуса хнӱ аџсху ааuіт, шӡа ћмазара хучу хуӱара іщану аџхастаӱра ћаӱуп. Аџсхуӡуаӱу ћаарулгуеіт іћамаз-іаћзунхаз аџкіс аџсуху ура іћаӡунаџазауал ећахуеіт. Нас сабацоз, ћацаіану-ауал щара ћадагуеіт; уажӱ іаћамщац ауал ћамоуп! сарӱу алашцара саатцахуеіт!

Арві сара сеӡш еғаҩу аџсаца ірухӱеіт. Уажу ажа щасуршуіт, аха сугуӡухаӡуа самхаћеіт.

Уажу сщућот дасу щгу іаапагоуа абрі аусӡуа ћарqузххша щӡарџу. Іхащуп, абарӡ ћанурqуамц адунві ћшуӡуџуа, наша шузӡу.

Саӡаџумцан дурфаӱ абрі аџухуала ісћарџу суqоуп ҩбаqа ажа.

Б. Чолокуа.

ЗУЏСУ-АДГІЛ БЗІА ІЗУМБО.

Зуџсу-адӱул бзіа ізумбо,
Зху зџумӡхаз іоп;
Зуа-жлара згу-іамбулуа,
Зужла іалџуз іоуп.
Зубзша ћаӡур аӡузумџо,
Зqазша зурфашо іоуп;
Зумца-хара іамуџхраауа,
Даӱаӡ ізӱу іхуарӡам іоуп.

Аӱӱардаӱ.

АГУӠ, АЏСУУА ГАЗЕЂ ӠЗУЖУА!

Анца імӡоп Аџсуа жлара хучу ћабузшала агазеӡ ӡуцуа іахуqалаз. Іздуруада ожушӡа ћажла музур. Жла мурзгас іqоу бузшан, бузша мурзгас іqоу ібузшала аҩреі аџхареі ракуп, уі щара агуӡ щумчала іанћау, шӡа ћаӱежузар qалап аруӡарах. Џабургуп агазеӡ ӡужра адаӱу жпак аус дуӡуа ћаџхаqа іщоп, аха урӡ зеӱу гуеӱура азущумур іщулумшо акӱу уqам. Ћара аҩреі џхара хучкві іздуруа аџсуа чкунца жлару ћахрулоу уалс іћаду дурну,, ћӱам ћнапу еіӡуџсапу. Уах ҩралеі хшуҩлуеі еӱу ћазущмухуарӱу дасуу ћӡуӡаӡуа ћазлоу рӱу щара агазеӡ іӡщужуа ћаӱуџшну жлару ірӱугуірубзоу ћраћаҩуп. Уі ак дурну іщумаз џсуша анбаџк здурзуа зеӱу іаӡуібаћану іӡщужуз агазеӡ ішашӡоу. Ӡаћу мадак ћара ћӱу іћеіт агазеӡ санузаџха: „абар ҩушӡуса цуеіт аћунӡкар дахгану аћунӡкарра ашаӡургулара жлар ашӡоуішӡуеі, аха сара сху азцомузт ашаӡургуламша; ожу субузщала газеӡа іансаћа іздуруіт ішакуз, абрі апартіаӡуа демократ-чемократ ћа ізушӱазӱу ожу оуп іхтну іанелсурга, демократӡуа ракузаап ћара аћзу аус зуа-ћа.

Џаӡуаш аӡуӡан ашколаӱу рџаҩус іамоу Ӡедо Аћашба.

АӠІЧРА.

Ћаӱу пузмурхаз ћаӱу хузмурџаз аӡучра ћа іћамоуп ћара аџсаца аку. Ӡучрула ібеіхазћа аӡу дубашам Аџсну Уџшур хара ћамамћа зху зуџхазо зеӱу ідурехоіт іаӡуібаћану. Шоукӱу аӡу хацас дурџхазоіт. Іарбану [illegible] амален іщур[illegible] џоп, азуџкубар іхуда іааӡашо. Ӡуаршоу цӱак qаландаз уаха ћа дуіћоіт Анца.

Ӡуа ӡуӡуак шуібалаӱ дуфуеіт ігулаца рах іщаха ркуруа, еӱу ігоіт іааімџухашо думлаџшзавуа. Агула ӡіа руџћа іера еӡш іӡіоу џуішоіт зеӱу іӡічӱу гуфарас дуqаітцазом.

Аџухуӱану душнеіуа даџухашоіт аку. Іџунхаџа рмазара іӡудурзуеіт, аха еӱу імухуакуа дунӡабааеіт анабахӡа. Іџоушара убрі аун ӡіч беі дубаздум, азу іаанаго аџша іагоіт ћа-еға еізігарӱу ӡічрула аку іџуџуа. іагоіт зеӱу, нас іарбануу мшап аӡучра ізаqумџуа? Еіћарак-аӡучра аqумхра захароу ћаӡаћмадаца роуп, ізбан акузар уаха аӡааца анааілаӱалаӱ іааџурсігоіт іара ажӱт ізузісћаз ћа, ізбаху ћану аӡу далагоіт ћашзаз ћашӡучуз-ћа ізаћауаӱу сарӱу ізандаз ігохуоіт іqалап ажӱт аӡучра хіз дуус ірумазӱу, аха узузхуџра уі аун ӡічрула оф ддурззомузт ажӱт, ожу імӡічзаӡуаӱу іреуџгапу ідурзуоіт жпаҩук. Нас абрі аӡучра убрі аqара іџурхага дуузар ћаqущуж ћшуншеібаку зеӱу.

Іџунчхап араху руџћаӱу, ауааӱу. Іqамзар Аџсну аӡучра іагумкуа ібеахоп зеӱу. Уж іахаӡаху іћуа, уеу іанаӡа-

хуу ікулсуа, укамбаш іахзеі-ћа умџшакуа іануqала абеіараӱу уі акун, зеӱу џсулахарун, зеӱу ахушдуу румтрун. Аӡічра амурзра насӱу ізхароу ћара ажлар ћаун, ізбан акузар мазарах џахаҩус іqоу аӡіаӡуа раун, аӡіа аку аніцуцлаӱ ћаі дӡічзоамзт-ћа рщапу еіӡургулану іцхраауоіт зеӱу. Абрі збуа аӱі аӡіа дузла qуџрузеі аџахра аӱазну. Џабургуп мачкӱу ірхароуп аіћабура аӡіч хучук імухша даурнжуеіт азу. Іара аӡіч насуӡдаӱу дзазхуоцом уі ӡупч дӱану дунхуавар еіћа ішуфеідоу.

Уіезӱу уезӱу ізундаз ћагуахуазар аӡічра інеіӡуца еіӡуцо акумкуа аіћабура іалоуӱу дћацаћкрум аӡіч. Ћара аӡіаӡуа ћа зху зуџхазоӱу ћаqущуж амазарах аџахра. Аіћабура іалоуӱу іщхуарӡам дурну ћаqущуж аӡіч іцакра.

Ажӱтві аамӡазу ахаӡуіӡра аћнамамуз, ігуӡуну енаћзумћоз, ћабузша аћара ћанаӡуіӡумуз аӡу дуӡучурӱу аӡу аӡучрах іцеікурӱу, аӡу іџахурӱу аӱакун, аха ожтві аамӡазу абарӡ ћанаqумтз ма іаqумцуз данаћзахмурху міладузӱу-џсуа жларас ћху ћзуӡхазом [illegible] азарӱу џхашароуп аџӱа ћзеіаа уам азу

Ӡедо Аћашба.

⁂

Амџужҩа суману
Суџсааӱзар,
Іӱакумкуап
Сужцусзар,
Сџурну сцауап;
Зунра ахуqам снеіуап,
Ааџунунза уа суqап,
Ааџунӱу арах саауап,
Адунеі џанаӡ ахуqаз
Сахуіз сахаазаз!

Б. Чолокуа.

АГАЗӠУА. (Аџсуӡуа).

(Аурусӱ аqнӱт еіӡагуоуп).

Аћаір егарууала іqалоіт, оҩу-ібом, езӡінеӱу еілуџхоуп, алаџшра алоуп аха.

Азу енфаӡхалакі, іфаӡну аћаір іалоуп; азу раџану аћаір еналоу, аћаір џаакуп, імачну еналоу, аћаір боуп, іфоуп рћоіт. Ҩунуудцак аӱу ауаа ћамӡак енуҩнахалакі, руџсу еннарго-ҩарго, аћаір бжусуеіт, іџурхагахоіт; адӱул Хутураӱу, ма абнаӡуа рӱу аћаір бзіоуп, ізҩудоуп. Арі зуqала, аҩнуџа аћаірӡа іфназ іацлуеіт ауааі аџсӱӡуеі іфаргоз аћаірџа. Ус акузар аћаір іалазаап, оҩ іла іазгуаӡом оумзар, даӱа qуџаӡуак, аћаірӡа еџшӡуоу. Арӡ агазӡуа аqушаӡуа агазӡуа ћа ірушӡоуп), аћаір іалазҩоуп, азві аџӱурееі, ма аҩві іанеілазҩоу еӡш, азу аотка алатазар, азві аоткуеі ус еілазфахоіт, азу аотка алатоу мапуу, іраџану іалатоу імачнуу блала іузеілумкааауа, аха уанаҩлакі іудуруеіт. Убрі еӡшну аћаірӱу акурӱу еілазфакуа амоуп, блала іумбо, уалану егараанӱу уџсу енноуга-ҩоугалакі ігоуӡо. Аћаірџа аӱу уџсу ӱамала ноуга-ҩоугоіт, еӱузҩудоуп; аћаірџа аӱу уџсу аџага-ҩагара хаџзарану дубоіт еіџурхагоуп. Аџсу нага-ҩагара зуда іхуарӡамкуа qушас аћаір іалоу ажакцша ахзууп. Уі аџсуӡ, уі агазџарак џуӡк еізгану акуастха алаурщшур, амџабз іраџну іqанаџоіт, аџурџурћа знукаџк ібулуеіт. Уезӱу ажакцаша аӱу мӱузааіт, даӱаку заіт, іаћа іӡуӡуану ібулуеіт.

Ажакцаша злам аћаір акуасӡха алаурщшур, акуастха іаӱуцааеіт; амца еіџраларџу аћаір заӡахуу, ажакцша алоуп азу оуп. Амца аџарџу іуӡахузар ак аӡужнуіхҩа, мамзар аћаір азаамушӡун.

Еғі аqуша аћаір іалоу азот ахзуп. Уі амацараӱу џсу зхоу аџсу знага-ҩагоом, акӱу булуам.

Аху-qушану аћаір іалоу араџ-џуӱу џсуӡ ахзуп. Уіӱу хуарӡам аџсу нагаҩагаразӱу абулразӱу. Арі аџсуӡ мачзану аћаір іалоуп, аха зеӱунџара іqоуп. Уі раџану іанеізалакі, аћаір іаџааӱалоіт, џаqа еізоіт, ізбанда еӱурӡ аџсуӡӡуа реіћа іханӡоуп. Аћаір іаџш-qушоу аз-фаӡ оуп. Ћаџсу енпааӱалакі ажакцша дуук нумхакуа іћалалоіт, убрі аqнӱт ћаџсу ізлаҩааго аћаір аӱу ажакцша мачуп, араџџу раџоуп. Убрі азу оуп аџсу нага-ҩагаразу аћаір зубжусуа. Ащаџуӱаӡ, аћаскін веӱунӱануk руџсу інарга-ҩаргоіт, аха аџсуӡ зларуларџ ӱула акумкуа бӡулуеі руџаџушкаӡуео рула акуп. Абӡуџкуа зеӱу оҩу ізгуамӡоо руџсуӡ ҩаргоіт, аха іфаргоо аіћараӱу даӱакуп: іфаргоо аӱу араџџу мачзоуп, ажакцша раџоуп. Ус акузар ащаџуӱаӡ аћаскін ірӡаху џсузхоу рзу іџурхагоу араџџу џсуӡ оуп. Абрі азу акузаарун абпаӱу аћаір зузҩудоу: уа араџу џсуӡ мачуп ажакцша раџоуп.

Ш. Емхаа.

АРҨЕІРА,

Агазет „Аџсну" ада а 2-ба рӱс, Ш. Емхаа ііфуз „Аћаірџа аӱу" арӡузаӡуа 8-рӱу ібжахуеіт ҩбаqа-жа. Аусуца ӡалаанза-ћа іаханну ащӡах іаӡахуп абрі еӡш ажаӡуа: „џаса аламта аркну інарущӡуеіт".... Дурфаӱух М. Чалмаз іажа еінраалаа, адаӡа 4-рӱу, ахаӡуіӡра ћа хус ізмоу, пасатві „акуплет" аӱу „Іаӡулуеіт зеӱу" ћа іаханну ащӡах іаӡахуп абарӡ ажаӡуа. „ірзааіз аӱуцра".

Редакціа.

РЕДАКТОР: АГУӠ.

АГАЗЕЂ „АЏСНУ" А—КАНТОРА АQНӰТ:

Напула фураӡуа аазӡеіуа іруалуп Ӱулурганu ірфоларазу

Убрі аћаҩс-аӡіаад аздаӡак ауп іфӱуу, агі адаӡа іфумкуа іqазароуп.

Напула фураӡуа: ажабжӡуа, ахзурӱраӡуа амаана-жаӡуа, асамурqулӡуа „АГУӠ" ахуаџшуеіт; іӱеіну, іфузар—ірудуркулоіт; іӱеімкуа ірбар, ма ірӱеіну, еілурганu бзіа іщаӡургулану агазеӡ іанурџоіт, ма арӱеіра ӱабаа муџху азахну ірбар, ма зунзак агазеӡ іаматахумкуа ірбар-іџанурмулоіт, імфаружуам.

Агазеӡ „АЏСНУ" азу а-статіаӡуа іаашӡлаӱуп абрі „адрес" ала Сухумъ Учительская Семинарія.

Захаров тіпографіа.